

6. o. Természetismeret A vizek parányi élőlényei

Óravázlat

Planktonok

A tavak, folyók vizében számtalan apró, úszó, **lebegő élőlény** él. Ezek összessége alkotja a **plankton**t. A plankton élőlényei között vannak olyanok, amelyek fotoszintetizálnak, ezzel növelik a vízben oldott oxigén mennyiségét. Emellett táplálékkul szolgálnak a plankton fogyasztó szervezetei számára.

Baktériumok

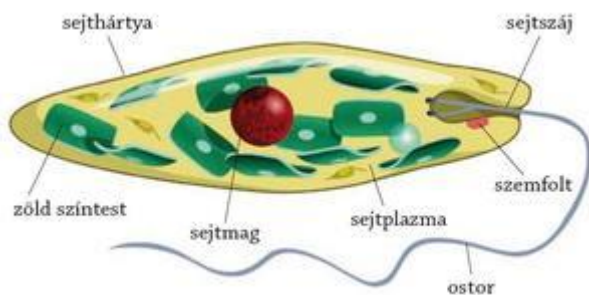
Mikroszkóppal láthatók.

Az anyagok körforgását, a vizek öntisztulását biztosítják.

Zöld szemesostoros moszat (növényi plankton)

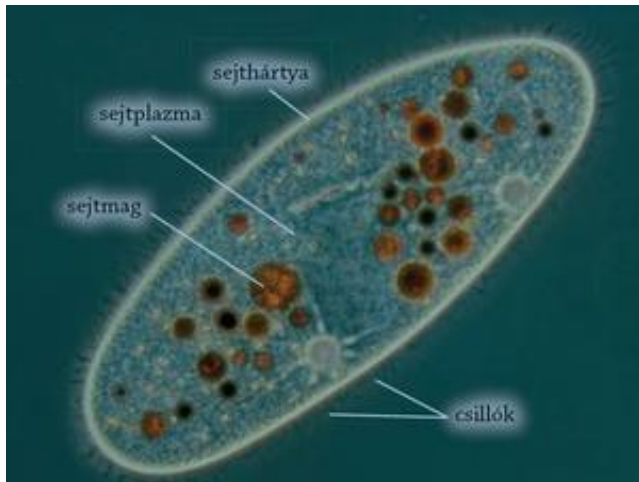
Ostorral mozog. Fényt a **szemfolt**ja érzékeli. A **sejtszáj**án keresztül táplálkozik.

Sejtplazmájukban jól láthatók a **zöld színtestek** is. Itt zajlik a **fotoszintézis**. Képes **növényi és sötétben állati módon**, a sejtszájón keresztül is **táplálkozni**

Papucsállatka

A plankton tagjai közé tartozó **papucsállatka** olyan kicsi, hogy szabad szemmel nem is látható. Testét **egyetlen sejt** építi fel. A sejtet kívülről **sejthártya** határolja, belsejét a **sejtplazma** tölti ki. A sejtplazmában található a **sejtmag**. A sejthártya védi, elhatárolja a sejtet a környezetétől. Emellett szerepe van az anyagok felvételében és leadásában. A sejtmag irányítja a sejt anyagcseréjét és működését. A papucsállatka testét sűrűn egymás mellett sorakozó, vékony **csillók** borítják. A csillók a sejt **mozgásszervecskéi**, csapkodásukkal halad előre az állat a vízben. A papucsállatka kisebb egysejtűekkel, baktériumokkal táplálkozik. Táplálékát a **sejtszáj**on keresztül veszi fel. Az **emésztő üröcske** végzi a lebontást, a **lüktetőüröcske** a felesleges anyagok eltávolítását.

Vízibolhák

Lebegő plankton, a rákok közé tartoznak. Mozgásszervük az elágazó csápjuk. Szűznemzéssel, hímek nélkül is képesek szaporodni

Óriás amóba

Nem plankton, mert a vizek aljzatán él. **Alakjuk változatos**, mozgás közben **állábakat** fejleszt. Táplálékuk törmelék.

A vizek parányi élőlényei kedvezőtlen körülmények között **betokozódnak**.